

Izhaja

vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 4 krone (2 gld.)

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XXI.

V Celovcu, 7. avgusta 1902.

Štev. 32.

Kaj učitelji hočejo.

V zadnji številki smo v poročilu o našem deželni zboru omenili, da je poslanec grof Lodron pri razpravi o več učiteljskih prošnjah rekel, da treba vendar enkrat tudi vprašati, kakšni so uspehi delovanja učiteljev. Gotovo je pomenljivo in zanimivo, da liberalni poslanec zdaj, ko obstoje šolske postave že toliko let, še-le vprašuje: Kje so uspehi? Ko bi vprašal takó od naših kdo, kak vik in krik bi nastal pri nasprotnikih! A takó — ko liberalce sam še-le išče uspehov ljudskih šol, oziroma delovanja koroških učiteljev, je ostalo vse mirno, — mi pa smo radovedni, kako bodo še odgovorili na Lodronovo vprašanje.

Za nas pa je vsekako zanimivo zvedeti, kaj učitelji hočejo. Razvidno je to iz prošnje, ki jo je poslala zveza koroških učiteljev deželni zboru. V tej prošnji zahtevajo:

1. Učitelj imej v krajnem šolskem svetu ne samo svetujoč, temveč tudi sklepajoč glas; to je: učitelji naj se ne smejo samo sej krajnega šolskega sveta udeleževati, marveč imajo naj tudi pravico glasovati. Kakor znano, imajo tudi duhovniki v krajnem šolskem svetu samo svetujoč glas.

2. Udje krajnih šolskih svetov naj učiteljev ne nadzorujejo več, kakor doslej; tudi ne smejo naznanjati nedostatkov, samo pogledati smejo še v šolo, a ne, da bi tam učitelja kakorkoli nadzorovali.

3. V deželni šolski svet naj so namestu dveh štirje zastopniki učiteljstva; eden izmed srednješolskih, eden izmed meščanskih, dva izmed ljudskih učiteljev.

4. Krajni šolski svet naj ne nadzoruje več, kako se izpolnjujejo šolske postave in ukazi šolskih oblastij, marveč se naj omeji na gospodarske, k večjemu še administrativne, t. j. upravne stvari. (Po domače bi se reklo: kmetje, skrbeti in plačati smete za šolo, a nikar kaj govoriti in odločevati!)

5. Vsi otroci, ne samo revni, naj dobivajo vsa učila (knjige, zvezke itd.) brezplačno! (Kdo bo plačal?)

6. Krajni šolski svet ne sme nadzorovati življenja učiteljevega, redú v šoli in obnašanja šolarjev. — Pravijo, da je to sramotno za učitelje!

7. Odpravi naj se naslov „podučitelj“, oziroma „podučiteljica“.

8. Deželni šolski svet naj ni navezan na ugovor, ki ga dela kak krajni šolski svet zoper imenovanje učitelja.

9. Plačo naj dobijo učitelji z dnevom imenovanja, ne z dnevom, ko so nastavljeni.

10. Če je kdo prestavljen iz službenih ozirov, naj se mu povrne škoda, ako je prišel na slabše mesto.

11. Med disciplinarnimi kaznimi ne sme biti določila, da se odtegnejo starostne priklade itd.

12. Iz določil za pokojnino po 40 letnem službovanju naj izostane pristavek: „po brezmadežnem službovanju“. Pokojnino naj dobivajo brez izjeme že po 35 letnem službovanju.

13. Da naj vpokojeni učitelji ne izgubijo pokojnine, ako so dobili kako službo z redno plačo.

V teh točkah torej so izražene zahteve koroških učiteljev. Sklep deželnega zbora o teh zahtevah smo naznanili že v zadnji številki.

Iz zgoraj navedenih točk se vidi, da so učiteljem na poti zlasti krajni šolski sveti in da se branijo zoper — nadzorstvo! Gotovo je večina krajnih šolskih svetov v liberalnih rokah, a vendar se jih učitelji tako branijo! Zahteve učiteljev pa si bo dobro zapomniti!

Koroški deželni zbor.

V soboto dné 2. avgusta je imel deželni zbor svojo zadnjo sejo, s katero je bilo zasedanje zaključeno.

Zadnje dnij so poslanci pridnejše delali in rešili še več točk. O posameznih razpravah bodemo poročali še obširneje. Za danes se moramo omejiti na kratko poročilo.

Da je sprejet nov volilni red, ki je napravljen prav — liberalno, smo že omenili. Obširneje bodemo o tem poročali na podlagi stenografičnega zapisnika.

V zadnji seji je bila razprava o proračunu. Pri tej priliki sta poslanca Einspieler in Grafenauer razkrila zopet naše šolske rane in s tem kajpak zbudila jezo liberalcev. Deželni šolski nadzornik Palla je s starimi frazami branil naše šole. Imeli bodemo priliko, se s tem še obširneje baviti. Izvrstni govor g. Grafenauerja je napravil tudi na nasprotnike zelo dober utis.

smeha, vedoč kaj pride. Prvi je šel mimo njega, tiščal je obe roki pod suknjo tako, da se je zdelo, da skriva tamkaj kako stvar. „Leblajtarju“, ki se je imel za bog vé kako premetenega, so se zasvetile oči, češ, ga že imamo, in prav zvito smehljaje se, je rekel:

„Prosim, pokažite kaj nesete!“

„Ne nesem nič!“

„Saj vidim in poznam po obleki, le izvlecite izpod suknje!“

„A, po tem sodite vi; pa se motite. Na postaji me je v gnječi nekdo sunil pod rebra; še sedaj me boli, da se moram držati.“

Po teh dijakovih besedah so se tiste zasmehljive črtice na paznikovem obrazu izgubile, zlasti ker je začelo pritajeno smejanje med čakajočim občinstvom. — Dijaki so sprevideli, da ne smejo iti po vrsti pred paznika, ker bi sicer spoznal, da ga hočejo „vleči“. Odločili so, da naj pusti vsak pred seboj dve ali tri druge osebe. Drugi dijak je imel samo dežnik v rokah, a ravno ko je stopal mimo stražnika, se mu je kar tako „slučajno“ odgrnila suknja in iz notranjega žepa je pogledal radovedno „leblajtarja“ zapečaten vrat precej velike zelene steklenice. Seveda je to onega zbdlo v oči. Dijak je hotel iti mimo, a ustavilo ga je službeno povelje: „Počakajte, prosim: dajte, da vidim, kaj imate v oni steklenici!“

Dijak se je delal, kakor da bi bil v zadregi. Nekako boječe je vprašal: „V kaki steklenici?“ A potem se je kar hitro osrčil, rekoč: „Znabiti mislite to-le? No, tu notri je voda.“

Segel je v žep in podal pazniku steklenico. Temu se je čudno zdelo, kako da nosijo ljudje po

Dopisi.

Beljak. (Ogenj.) Dné 23. jul. po noči ob polu eni uri je začel goreti hlev hiše št. 39. v Šmartnem pri Beljaku in je vse, kar je bilo lese-nega, pogorelo. Tudi živina bi bila kmalu zgorela, ako bi se ne bili ljudje še o pravem času na njo spomnili. Šmartinska požarna bramba je bila takoj na mestu in je pridno delala. Prav urno dospele so tudi beljaška in druge bližnje požarne brambe na mesto, tako da je v kratkem času delovalo osem brizgalnic in so tik gorečega hleva stoječo z de-šćicami krito hišo rešili. Hlev je lastnina gospe Mussegg iz Beljaka; zavarovan je bil za 1600 kron; škoda se ceni na 2000 kron. Vzrok ognja je neznan; sluti pa se, da ga je zlobna roka zanetila, ker je začelo od znotraj goreti.

— (Samomor.) Dné 23. julija po noči ob 1/4 12. uri skočil je raz mestnega mosta v Dravo Pavl Glanzer, kočijaž g. dr. Eggerja v Beljaku, ter takoj utonil. Vzrok je neznan. Tisti večer je bil med 10. in 11. uro še v neki gostilni, pil tri vrčke piva in prav veliko govoril. Med govorjenjem je „parte“ umrlega tovarnarja Brandt-a trikrat iz žepa potegnil, ga ogledoval in rekel: „Poglejte, tako bodem tudi jaz enkrat naredil.“ Dasiravno je nekoliko sumljivo govoril, mu navzoči vendar niso verjeli, da resnico misli. — Ko ga je natakariča vprašala, ako želi še en vrček piva, je dejal: „Ne, jaz moram hitro iti, in res odšel je v večnost.“

— (Izginila.) V soboto dné 26. julija izginila je vdova Marijana Pirkar, bivša šolska sluginja v Šmartnem. V pondeljek dné 29. jul. našli so njen robec na obrežju Drave pod Šmartnem, iz česar se sklepa, da je v Dravo skočila in utonila, posebno še, ker je bila dalje časa bolna in v velikih stiskah. Zapustila je 10 letnega sina, kate-rega se je njegova teta usmiliła.

— (Nesreča na kolodvoru južne železnice.) Skopčar Ign. Mohar ponesrečil je dné 28. jul. zvečer okoli 8. ure, ko je na tukajšnjem južnem kolodvoru postavljaj daljeznak na prosto. Vtrgala se je veriga, prišel je pa pod vzdigovalno utež in se na trebuhu močno poškodoval. Prenesli so nesrečnega v bolnico.

Velikovec. (Nečuvno zasmehovanje sv. vere.) Številni kresovi, ki so letos na predvečer godú sv. Cirila in Metoda žareli po naši

svetu vodo v zapečatenih steklenicah. Približal je zamašek k nosu, in glej šmenta, dišala je cela stvar po žganju. Zato reče dijak: „Tu notri je žganje.“

„Ne, tam notri je voda!“

Ubogemu „leblajtarju“ ni ostalo drugega, kakor da je z naporom odprl steklenico; notri je našel — vodo. Dijaki so samo zamašek namočili v brinjevcu. Ljudje so se začeli smejati, paznika je obliła rudečica sramote; zagodrnjal je na odhajajočega dijaka, godrnjal je pa potem tudi še na vse druge, ki so se lepo vrstili v zabavo sebi in čakajočim ljudem. Zadnji pride s težkim kovčekom v roki prav ponižno stopicaje oni šaljivec, ki je vso to komedijo napravil. Vsi prejšnji so ga čakali kakih dvajset korakov od mitnice, smejé se razkačenemu pazniku, ki je sedaj hotel ves svoj žolč izliti nad tem zadnjim revežem.

„Kaj imate v kovčeku?“

„Sam' špeh' so notri!“

Govoril je nalašč nerazložno gorenjsko narečje. Po naše bi rekli: sami špehi so notri. Da je pa mogoče to razumeti, mora človek znati, da pravijo dijaki svojim knjigam „špehi“. Nadeli so jim to ime za to, ker so navadno take podedovane knjige, iz katerih so že sedanji zdravniki, doktorji itd. zajemali svojo modrost, ravno tako mastne, kakor svinjska koža, katere se drži še nekoliko slanine. — „Leblajtarju“ pa, ki tega ni razumel, še manj, ker je dijak nerazložno govoril, so se zasvetile oči in z zadovoljnim nasmehom je dejal:

„Tako naravnost mi še ni nikdo povedal, kaj nese. Koliko pa ga je?“

Dijak: „Koga?“

PODLISTEK.

„Leblajtar“.

Znano je, da so dijaki za burke vedno pravnici. Kjer le morejo, staknejo kako priložnost, ki jim prinese kaj smeha in zabave, mnogo jeze pa navadno onemu, nad katerega se spravijo ob takih prilikah. Nekdaj so si zbrali za cilj svojih hudomušnih puščic nekega „leblajtarja“. Razna mesta imajo namreč pravico pobirati davek od rečij, ki so podvržene dachu. V ta namen so postavljene na vseh, tudi na majhnih potih, ki vodijo v mesto, male kočice, v katerih prebivajo stražniki, pobirajoči od prišlecev, namenjenih v mesto, davek, ako imajo ti kaj mesnega, kaj vina ali žganja s seboj. Tem stražnikom torej so nadeli — kedaj in kje ne vem — uno uprav klasično ime „leblajtar“. Mnogi izmed njih se odlikuje po svoji sitnosti, včasih tudi po grobstvi. Tako je prišlo, da je eden prav nalašč sitnosti stresal nad nekim dijakom, ko je hotel iti iz kolodvora v mesto. Dotični, glavni šaljivec v razredu, je lepo molčal, a mislil si je: pridemo že še skupaj. Opazoval je potem več dni zaporedoma „leblajtarja“, dokler ni natanjko vedel, kdaj ima isti službene ure. Čez dober mesec pa mu jo je zagodel.

Od postaje se privleče nekega lepega popoldne cela kopa dijakov, kakor da bi prišli iz ravno došlega vlaka. Skoraj vsak je imel nekaj v roki. Tudi oni pridejo mimo sitnega stražnika, ki jim veli: „Gospoda, prosim počasi!“ Dijaki se lepo uvrste, jeden za drugim. Komaj so se zadrževali

bližnji okolici, so gotove kroge v našem mestu tako razburili, da so svoji že z nedavnega nabrani nemško-narodni jezi s tem dali duška, da so si v posebnem dopisu v celovških „Freie Stimmen“ števil. 56. privoščili našega g. predmestnega župnika Treiberja. G. župnika nam ni treba braniti, saj vemo, da njega kot požrtvovalnega rodoljuba noben še tako strupeni napad od strani naših narodnih nasprotnikov ni v stanu preplašiti, da bi tudi nadalje ne potegoval se za pravice našega zatiranega naroda. Ali one gotove nemško-nacijonalne hinave, ki pogostokrat bodisi v zasebnem pogovoru bodisi na svojih shodih našega slovenskega kmeta zatrjujejo, da so tudi katoličani, je treba na podlagi omenjenega dopisa razkrinkati in jih osvetliti v njihovi pravi luči. Nemško-nacijonalni dopisun se najpoprej huduje nad tem, da so St. Rupertske farani šli povodom zadnje suše s procesijo za dež prositi, in to skozi naše mesto (šli so namreč v podružnično cerkev h Križam) in pravi, da je taka procesija nepotrebna, da sploh Velikovčani od g. predmestnega župnika dežja ne potrebujejo. Dalje pravi, da naj g. župnik raje vodi procesijo v vasi svojih zvestih pristahev, tedaj v Mrzlovodu, Orličovas, Olšenico, k sv. Neži in od tod čez Höflarje nazaj v St. Rupert, in sicer naj procesijo napravi, ko bo barometer jel padati, potem ga bodo farani hvalili, da jim je dežja sprosil. Vprašamo, ali se še more sv. vero bolj ostudno napadati in bolj žaliti versko čuvstvo našega slovenskega ljudstva, in to se sme vse javno pisati. Naravnost predrva pa je, ako hoče oni ničvredni dopisun St. Rupertske faranom predpisovati, kam naj hodijo s procesijo. Vsa leta so hodili ob taki priliki skozi naša predmestja, koja spadata vendar v St. Rupertske faro. Ravno tako, kakor je v prvem delu svojega strupenega članka dopisun smešil procesije, osmešuje v drugem delu češčenje svetnikov. Pravi namreč, da v kljub temu, da se vsako leto na god sv. Antona puščavnika toliko izvrstnih svinjskih krač pred cerkvijo sv. Ruperta daruje, vendar v okolici svinjska kuga ne preneha, in sicer razgraja ova bolezen najbolj pri tistih kmetih, ki največ svinjskega mesa darujejo. Ako se tukajšnjemu dopisunu celovškega trobila tako sline cedijo po na čast sv. Antonu darovanih kračah, temu je lahko opomoči. Svetujemo mu, naj le naznani svoj naslov g. predmestnemu župniku, gotovo mu bo ta radostno najboljšo od na god sv. Antona darovanih poslal. Sv. Anton je pravi „fretar“ proti ovemu dopisunu, ki bo kot odlični katoličan, potem ko se je okrepčal po izvrstnih St. Rupertske kračah, gotovo sprosil vsem našim okoliškim kmetom prenehanje kuge. Najodločnejše pa moramo zavrniti tako očitno in nečuvno žaljenje verskega čuta naših dobrih kmetov, ki je res napravljeno, razmerje med mestom in deželo ohladiti in že itak slabo stališče našega mesta še bolj oslabeti.

Velikovec. (Visoki gost v „Narodni šoli“). Dne 18. julija t. l. počastil je našo „Narodno šolo“ s svojim obiskom prezasluženi prvomestnik družbe sv. Cirila in Metoda, monsignor Tomo Zupan. Najpoprej je nadzoroval v vseh treh razredih šolski poduk, potem se je pa vršila odličnemu gostu na čast v slavnostni sobi lepa slavnost. Učencec Jožef Izak je v iskrenih besedah pozdravil g. prvomestnika in ga prosil, naj blagovoli biti slavnemu družbenemu odboru tolmač

„Leblajtar“: „I no, špeha! Koliko tehta?“

Dijak: „Ne vem natanko, koliko tehtajo.“

Malo čudno se je zdelo pazniku, da govori dijak o množini, a razlagal si je to tako, da je več kosov svinjine. Stehtal je torej vse skupaj in vpraša dijaka, ki se je z ruto brisal po obrazu, da bi zakrival smeh, koliko tehta sam kovček. Pa tudi tega ni vedel in moral je dati ključ, da bi se vzel „špeh“ ven. Misliti si morate obraz „leblajtarjev“, ko je začel vleči knjigo za knjigo na dan. Dijak se je smejal, da ni mogel jezedeemu se pazniku niti pojasniti stvari; nalogo so prevzeli drugi dijaki, ki so iz svojega oddaljenega stališča med glasnim smehom vseh navzočih prihiteli pomagat svojemu tovarišu knjige spraviti v kovček. A potem so vsi jadrno odhiteli; bali so se le nekoliko, da jih „nalimani“ „leblajtar“ ne naznani onim ljudem, ki imajo mesec pod vratom. Po takem potu bi prišli tudi s šolo navskriž. A paznik tega ni storil, govoré pa, da je bil od tistega časa nekoliko bolj uljuden z ljudmi. „P. L.“

Smešničar.

* **Dober odgovor.** Nekdo si je vtupil v glavo misel, da zna delati zlato in je pisal papežu Leonu X. ter se mu ponudil, da mu bo naredil zlata, kolikor hoče, meneč, da ga bo papež za to ponudbo bogato obdaroval. Papež mu pa pošlje veliko prazno vrečo s tem sporočilom: „Ker znate delati zlato, ne potrebujete drugega kot vreče, da ga v njo spravite.“

Slovinci, spominjajte se Velikovške šole!

hvaležnih čutil vseh našo „Narodno šolo“ obiskujočih otrok. Na to so dečki prav dobro predstavljali igro „Mladi Robinzoni“; naravnost izvrstno so pa potem igrale deklice dolgo in jako podučno igro „Svoje glava“. Visok gost je bil z vsem jako zadovoljen. Jako nas je razveselil g. prvomestnik s pomenljivo novico, da je družbeno vodstvo že sklenilo, še v letošnji jeseni na naši šoli otvoriti četrti razred. S tem velevažnim ukrepom preskrbnega družbenega vodstva je organizacija naše šole dovršena in našem slovenskemu ljudstvu je s tem podano sredstvo do visoke omike na jedino pravi podlagi materinega jezika. Dolžnost vsakega slovenskega koroškega rodoljuba je pa, da našo neumorno delujočo družbo tudi nadalje z vsemi močmi podpira. Visokemu gostu se za njegov poset najiskrenejše zahvaljujemo. Bog ohrani prezaslužena g. prvomestnika slovenskemu narodu še mnogajeta!

Prevalje. (Pošta. — Požarna bramba.) Zgubili smo zdaj našega starega pismonoša, ki je bil obče znan; izstopil je namreč iz te službe, ker mu ni več ugajala. Dobil smo že drugega iz Velikovca. A žalostno je, da slovensko ne zna in tudi ne zastopi. Kaj tudi moremo in smemo drugega od naše c. kr. pošte pričakovati? Saj je tako ravnanje že dobro znano po celem Koroškem. V slovenske kraje pošiljajo samo Nemce, ki ne zastopijo slovenski jezik, potem mora ponemčevanje napredovati! — Dne 1. avg. zvečer se je naša požarna bramba spet prikazala v svoji sijajnosti. Priredil je namreč njen načelnik g. Filipovsky ob devetih bakljado na čast našemu gospodu zdravniku, dr. Gustavu Herbstu, ker je bil v soboto njegov god. Brez „hajlanja“ to sevé ni šlo; ker so pri požarni brambi „pristni“ Nemci zraven, so morali tudi svoja grla napeti in z njihovim „Heil“ reševati Prevalje, ki so v nevarnosti, da bi nemški značaj izgubili, ker imamo slovenskega župana. „Gut Heil!“

Ruda. (Nova maša.) V nedeljo dne 27. julija smo obhajali tu lepo in redko cerkveno slovesnost, kakoršne na Rudi že dolgo časa ni bilo. Gospod Janez Hojnik je v farni cerkvi pel svojo prvo sv. mašo. Na vse zgodaj že je streljanje naznanjalo izvanredno cerkveno slovesnost in vsa Ruda se je prikazala v praznični obleki ter bila okinčana z zastavami in slavoloki. Ob 9. uri se je pomikal slovesni spreved iz farovža v farno cerkev. Cerkev, čeravno ne majhna, je bila natlačeno polna do zadnjega kota. V lepi in poučljivi pridigi je potem gospod vikar Val. Podgorc pokazal, kako je duhoven srednik med Bogom in ljudstvom. Pri slovesni sv. maši so novomašniku stregli sosedni gospodje župniki, celovski bogoslovci pa prav lepo peli latinsko mašo. Po cerkveni slovesnosti smo se zbrali pri Pučej-u v Lipi, ki nam je postregel z dobro jedjo in pijačo in kjer so nas godeci iz Črne s svojo godbo in gospodje bogoslovci z lepim svojim petjem prav dobro kratkočasili. Gospodu novomašniku voščimo, naj bi prav dolgo in blagonsno delal v vinogradu Gospodovem!

Libuče. (Poturica je hujši od Turka.) Sporočiti moram čitateljem „Mira“ nekoliko vrstic iz znanih naših Libuč, katere hočejo naši siloviti nasprotniki slovenstva prenerediti v nemčursko, dà, prusovsko vas! Znano je, da imamo v čisto slovenskih Libučah „nemško“ požarno brambo, od katere hočem zopet nekoliko povedati. Po dolgem času so vendar že enkrat dobili naši slavni nemčurski požarni brambovci tudi brizgalnico. A odkod so si jo naročili? Čujte, čujte! Iz blaženega — „rajha“! Našim ljubim nemčurskim požarnim brambovcem torej niso mogle v celi Avstriji ugoditi tovarne z brizgalnico! Ker ni nikjer tako pristno nemških brizgalnic, kakoršnih naši požarniki hočejo, morali so si je poiskati v nemškem „rajhu“. Malo v zadregi bodo pa vendar naši strogo nemški požarni brambovci, če bo kdaj pri nas gorelo (Bog daj, da nikoli!) zakaj bojimo se, da ne bo prijala naša slovenska voda tako velenemški brizgalnici, in bo lahko odrekla svojo službo! Bodo morali pač še vodo iz „rajha“ dobiti. In kedar bo našim požarnikom v želodecu gorelo, si bodo morali tudi s pivom iz nemškega „rajha“ ta ogenj gasiti. Bomo videli! S tem so pokazali naši požarni brambovci, da hočejo biti ne samo navadni koroški Nemci, ampak pravi pravcati prusaki. Omeniti moram, da se sedaj v slovenskih Libučah od strani požarnih brambovcv že mogočno glasi izdajski, protivstrijski, pruski „heil“. Kaj hočemo še več?! Tako daleč so torej že zabredli Libučani, da so postali poturice. Ali ni nečas celemu libušskemu okraju prav prusovsko obnašanje naših rojakov, požarnih brambovcv? Da bi se jim že enkrat odprle oči, da bi že enkrat spoznali svojo nezavednost in zmotno! Že več Slovencev drugod sem slišal govoriti: Pa morajo biti v Libučah nezavedni in zaslepljeni Slovenci, da se tako obnašajo! Dà, res, vsak pošten človek mora grajati, da se v čisto slovenskem kraju kakor v Libučah in tudi na Ponikvi ustanovijo nemške požarne brambe, da se širi s tem nemščina, da se dela s tem med slovenskimi

prebivalci nemir. Ali je to prav? Nikakor ne! V slovenskih Libučah kakor tudi na Ponikvi bi morala in tudi mora biti slovenska narodna požarna bramba! Odprite oči vsi slovenski zaslepljenci! Ne bodite poturice. Pomislite, da ste Slovenci, da v vas bije slovensko srce, zato ljubite svojo slovensko narodnost, svoj mili materni jezik, spoštujte zmirom in povsod naše svetinje in imejte jih v časti! Z veseljem moram javiti, da se je pri nas že precej požarnih brambovcv vzdramilo iz nezavednosti in da so spoznali svojo zmotno. Vsa čast njim! Vsi drugi posnemajte jih! Omeniti moram še, da se je dne 6. julija blagoslovila brizgalnica libuške požarne brambe. Blagoslovil jo je pliberški dekan č. g. S. Bauer. Pri tej priliki se je na vso moč „hajlalo“. Načelnik požarne brambe je prav smešno nekoliko besedičil po nemško. Posebno pa je pliberški Metničev „Kori“ krepko lomastil v kosmati nemščini. Toda njegove besede so bile bob v steno. Požarni brambovci, rojeni Slovenci, so pač mogoče napejali svoja ušesa, a razumeli so ga bore malo. Pa hajl!

Štajerc nad Pliberkom. („Štajerc.“ — Novi zvonovi.) V verskem in narodnem oziru se ponaša šmihelska župnija, da je jedna najboljših na slovenskem Koroškem. Vkljub temu pa je ptujski „Štajerc“ našel pot tudi v naše mirne kraje. Le dve vasi sta se doslej ponašali po pravici, da sta prosta tega strupenega lista. A tudi v jedno teh poštenih vasij se je jel vsiljevati na žalost in jezo vseh prebivalcev. Nek železniški delavec, sin vrlo katoliških starišev, ki je sam stal v mladosti v vrsti vernih slovenskih fantov, je žalibog zašel tako daleč, da nosi ta smrdljivi list tudi med poštene Dolinčičane. In ne samó, da bi ga sam čital, tudi drugim ga vsiljuje in ga hvali na vse kriplje. Kar ne more sam, dela njegova žena. Sramota! — Novi zvonovi za cerkev sv. Katarine, ki jih bodo blagoslovili v nedeljo 10. avgusta, so že dospeli na določeni kraj. Jako lepi in veliki so. Zgotovil jih je livar M. Samassa v Ljubljani v zadovoljnost vseh. Veliki zvon tehta 1567 kg. Vsak zvon ima napis: „Darovali so nas farani za časa župnika Fr. Marinič in cerk. ključ. J. Jernej in Fr. Mlinar; botra sta bila N. N.“ Ako bo lepo vreme, obhajali bomo lepo in redko slavnost.

Medgorje. (Drage črešnje.) Letos so pri nas črešnje posebno dobro obrodile. To je z veseljem gledal tudi nek stari mož v Zgornjih Medgorjah, ki je od p. d. Koračaja za 50 let vzel bajto in polje v najem. Tako je imel pravico uživati sadje, a drevesa niso njegova. Kakor rečeno, je naš mož s posebnim veseljem gledal obile črešnje. Ker je mož star, sevé ni mogel na drevo, in zato si izmislil nekaj posebnega, — z dobrim prijateljem namreč poseka drevo, da more črešnje obrati in jih peljati v Celovec na prodaj. Dobro jih je prodal — a vendar se mu kupčija ni izplačala! Gospodar bajte namreč ni bil zadovoljen, da mu je najemnik posekal lepo drevo, šel ga je tožit, in sodnija je prisodila ljubitelju črešenj — 50 kron! Zdaj se pa svojih črešenj ne veseli več!

Slovenji Plajberg. (Slaba znamenja.) Pred nedavnim sem stal pred plajberskim vhodom v rudokop in gledal „zamaknjeno“ v zgoraj se blesteči napis: „Das Berühren der Leitungsröhre ist lebensgefährlich. Glück auf itd.“ Kar se oglasi zraven mene delavec: „Čveženj je lebensgefelerleh, bék, tu lukamatija ven peržvižga.“ Ko me je izprašal, kam in zakaj, začel mi je praviti, da so dobili spet »fajn« rudo, da »mašine v sohtu« vodo »pumpajo«, da kamenje z lukamatijo »venfedraja«; kratko, slišal sem mešanico, da če bi ne znal malo nemški, bi bil moral misliti, da sem na Kitajskem. In glej, kamor pridem v tem slavnem „mestu“, kakor pravijo, povsod tista mešanica, nemški napisi in vse le polnemški v „Slovenjem“ Plajbergu! No, sem si mislil, Plajberžani so pa redodarni ljudje, da tako pridno zamenjavajo lepe domače besede s tujkami. In to v tem gorskem kotu, kjer bi vendar mislil, da še ni znana pruska kaša. Sila dobro jim more tekniti, sicer bi jo bili pustili. Plajberžani so si rajši posodili od peščice nemški govorečih Slovencev tuje besede, nego da bi jim povedali, da je ta vas „Slovenji“ Plajberg in da imajo tudi po slovenski krožiti, če hočejo kruh. Nemški napisi, „slavna“ plajberska šola in lenoba kopice Nemcev, govoriti slovenski, ko vendar znajo, osrečujejo Plajberžane z nemško kulturo, in seveda Plajberžani so od leta do leta bolj ponosni, da so Nemci, in da znajo tudi že nemški zlobudrati. Če to tako napreduje, bode naše ljudstvo seveda kmalu zrelo za v pruski žep. Govorica je vsako leto slabjša in v kratkem bodo dejali: Saj „Slovenji“ Plajberg ni slovensk, ni treba te pritikline. Nemščine neveščji pa naj morda ovohajo, kaj stoji na napisih. Vas je vendar še slovenska, četudi po nemški opiljena, in potem bi se moralo ravnati oskrbnitvo, da se ne prigodi kaka nesreča. Zavedni Slovenci, ganite se, sicer bo Slovenji Plajberg kmalu pruski zveličan. Toisto velja tudi za druge kraje v Spodnjem Rožu, kjer mnogi govorijo

že tako mešanico, da je sramota za Slovence v Korotanu.

Pečnica. (Prva sv. maša.) Dne 22. julija t. l. je naš rojak, č. g. Janko Arnejc v Rimu, kjer je bival 6 let v zavodu „Germanikum“, postal doktor bogoslovja. Čestitamo! — Na veliko gospojnico bo imel v domači župnji pečniški svojo primicijo na domačih tleh in sicer pri podružnici Spodnje-Borovlje. Sv. maša, kakor tudi pridiga bode o lepem vremenu na prostem. Začetek je ob 9. uri.

Skofiče. (Napredek in drugo.) Pri nas zelo napredujemo. Predlanskem smo povikšali cerkveni stolp, dobili nove zvonove in uro, letos smo napravili slovensko posojilnico, katera krepko deluje, pridobili dve novi štacuni, tako da jih je štiri; zida se poslopje za požarno brambo in vrh tega so naši liberalci napravili tudi — nemško (!) „Sparkasse“. Pa hajl!

Logavas. (Naš zvon.) Vsak Slovenec pozna sv. Višarje. Radovedno marsikdo vpraša, kako stara je že tam božja pot, kdaj so zidali cerkev, odkod so zvonovi? Morda zanima koga, če povem, da imamo v Logvasi zvon pri naši farni cerkvi, ki je bil vlit za sv. Višarje. Vlit ga je Matija Landman, zvonar v Celovcu, l. 1687. in tehta 24 starih centov. Napis na njem pové, da je bil vlit za sv. Višarje, ko je bil v Žabnicah za župnika Simon Steher in za klučarja J. in Hans Fruestuk. Kako je potem zvon prišel k nam, ni zapisano, ampak ljudstvo pripoveduje, da so zvon peljali iz Celovca do Podravlj, a most čez Dravo je bil preslab, in ona gospa, katera je hotela izprva zvon darovati na sv. Višarje, podarila ga je k Devici Mariji v Logovas, kjer je takrat tudi bila božja pot.

Čajna. (Višji cigan.) Večkrat se ob Zili prikažejo nemarni cigani, kateri s svojim robotim potovanjem provzročijo veliko nevolje in sitnosti. In zdaj imamo tako nevoljo v Šentjuriju, da je potujočim cigančkom iz vreče padel mladi cigan in je zdaj postal tukaj jako nadležen dobrim Slovincem ob Zili. Poprej so mu naši Slovinci bili dobri, zdaj ko se je razvil, hoče Slovence zadržati in jih pohrustati. Da je temu res, priča sledeča dogodba: Dne 4. julija t. l. je ljudstvo zapalilo velikanski kres na čast sv. apostoloma Cirilu in Metodu v Šentjuriju in kakor ojstre puščice dvigale so se v mičnih barvah neštevilne rakete. To je bilo pa za od slovenskega kruha nasičenega cigana preveč in svojo jezo je zilil v znani časnik koroških učiteljev, v „Kärntner Wochenblatt“ v Celovcu. Mržnjo in ves gnjev, da je ljudstvo slovensko zapalilo kres slovenski, naj bi občutil g. župnik v Šentjuriju, ker on bi po mislih nadutega „obercigana“ moral preprečiti slovenske kresove in bi se naj trudil, da Slovinci nemškemu Voutanu prižgejo velikanske kresove. Tako misli hudobni cigan, ki Slovence črti in jih hoče zatreti!! Pa ne boš, umazani Jaka, tega dosegel nikdar! Slovenec ima pravico do omike in do obstanka. Oni poročevalci v „Kärntner Wochenblatt“ je povrh veliki lažnik. Imenitni gostje iz Plajberga so prišli na obisk Šentjurijskega g. župnika in so se udeležili krasnega prizora pri žarnem kresu; med temi gosti je bil celo c. kr. stražmojster, a kjer je c. kr. orožnik, tam je ciganu prevročje. Smešno je le od umazanega poročevalca, da v „Kärnt. Wochenblattu“ ne zine od c. kr. žandarja. Pri kresu bili so odlične osebe, celo gospé, poštene žene in možje, kateri so imeli veliko veselje nad prelepim prizorom. Da je umazani cigan spregledal poročati o c. kr. žandarju, o c. kr. postarici in je celo prezrl g. učitelja Hribernika, kateri je tudi se udeležil izbornega večera, to je nekako sumljivo! Vedi pa hudomušni poročevalci, da se bodemo tudi drugo leto pri taki priliki veselili, ne da bi prej prosili dovoljenja — ciganov!

Novičar.

Na Koroškem.

Družbe sv. Cirila in Metoda odbor je v seji dne 10. julija sklenil, deško šolo v Trstu razširiti s prihodnjim letom v petrazrednico, šolo v Št. Rupertu pri Velikovcu pa v štirirazrednico. Gotovo bodo naši bralci to poročilo sprejeli z velikim veseljem, a ono jih naj tudi navduši za vedno novo požrtvovalnost v prid dični naši družbi sv. Cirila in Metoda.

V Celovcu se je leta 1901. poročilo 191 parov. Porodilo se je 844 otrok, in sicer 338, t. j. 42,7% zakonskih, in 473, t. j. 58,3% nezakonskih. Fantov je bilo 411, t. j. 50,7%, deklet 400, t. j. 49,3%. Umrlo je 810 oseb.

Smrtonosen materin poljub. V neki vasi na zgornjem Koroškem je umrlo neki materi edino dete vsled opeklin, ko se je oparilo z vrelim mlekom. Predno so otroka pokopali, ga je mati še poljubila, a kmalu za tem je zbolela in umrla. Zastrupila si je kri s tem poljubom.

Duhovske zadeve. Do 23. avgusta je razpisana župnija Borle, do dne 31. avg. pa mesto

kateheta na meščanski šoli v Volšbergu. — V Šent-Pavlu je dne 29. jul. umrl benediktinec č. o. Oto Rössler, star 31 let. N. p. v m.! — Prestavljena sta gg. provizorja: Janez Keuschnig iz Hohenpressena v Viže, in France Ott iz Iršena v Marja Vajče.

Ziljska podružnica slovenskega planinskega društva je imela v nedeljo dne 27. julija na sv. Višarjih svoj letni občni zbor, o katerem nam je obljubljen poročilo. Z veseljem pa naznanjamo, da je vrli odbor podružnice kupil v „Zajzeri“ lepo senošet, na kateri se bode postavila planinska kočja. Slava!

Drobiž. Prestolonaslednik, nadvojvoda Franc Ferdinand, se je mudil minuli teden s svojo soprogo na svojem posestvu v Lölöingu. — Dne 30. julija je stal vojak Jan. Kastrun pred vladno hišo v Celovcu na straži. Nakrat se zgrudi čisto nezavesten na tla. Morali so ga odpeljati v bolnišnico. — Prestavljen je učitelj, g. A. Mužik iz Pokrč, v Velikoves pri Beljaku. — Pod Velikim Zvonarjem je zgorel nek tujec, ko je na prostem žgal ogenj, da bi se segrel.

Po slovenskih deželah.

Nova izdaja Prešernovih pesmij je izšla v založbi L. Schwentnerja, knjigotrčca v Ljubljani. Novo izdajo je uredil A. Aškerc. Poleg Prešernovih pesmij obsega knjiga tudi pesnikov življenjepis in oceno njegovih umotvorov. — Cena: Broširana izdaja 2 K, po pošti 2 K 20 vin. Vezana izdaja (rdeče usnje z zlato obrezjo) 3 K, po pošti 3 K 20 vin.

„Gorenjski Slavček“. Opera v treh delkih, zložil Anton Foerster. Izdala in založila „Glasbena Matica“ v Ljubljani. Tako je naslovljena elegantna, po Groharju z naslovno sliko opremljena knjiga, katero je ravnokar pričela razpošiljati „Glasbena Matica“ svojim članom kot društveno darilo za l. 1900/01. in 1901/02. „Gorenjski Slavček“ je najboljše in najdragocenejše glasbeno delo, kar jih je dosedaj izdala „Glasbena Matica“. Obsega 212 strani in stane njegovo izdanje štirikrat toliko, nego so povprečno stala dosedanja letna darila imenovanega društva. Razpošiljanje se je uredilo tako, da dobé „Gorenjski Slavček“ v roke najprvo častni člani, ustanovniki in oni člani, ki so plačali društvenino za l. 1900/01. in 1901/02., in za temi drugi člani. Onim, ki so plačali društvenino le za eno teh let, bo doplačati 4 K; če bi pa ne hoteli doplačati, si lahko izberejo namesto „Gorenjskega Slavčka“ katerokoli društveno darilo iz prejšnjih let. Od teh in onih ljubljanskih članov, ki niso plačali društvenine sploh za nobeno navedenih dveh let, se bo pobiralo doplačilo 4 K oziroma društvenina za obe leti (8 K) ob vročevanju društvenega darila; zunanji člani naj pa blagovolé društvenino plačati ali poverjeniku ali jih poslati naravnost „Glasbeni Matici“. — Da se razdelitev muzikalij čim bolj pospeši, pride lahko vsak član tudi sam po svoje darilo v društveno pisarno v Vegovih ulicah št. 5. popoldne med drugo in tretjo uro. Poverjeniki se naprosijo, da čim preje sestavijo seznam članov in jih pošljejo z društvenino vred. Za nečlane in v knjigarnah stane „Gorenjski Slavček“ 12 K. „Glasbeni Matici“ sme pristopiti vsaka svojepravna oseba in znaša društvenina na leto 4 K. — Priglasil članov, na „Gorenjski Slavček“ in denarji naj se pošiljajo na „Glasbeno Matico“ v Ljubljani.

Grozna nesreča se je zgodila v Kamnjah na Vipavskem. Dne 28. julija popoldne je začelo grometi in dežiti. Ljudje, ki so na planini pod Čavnom spravljali seno, so iskali zavetje. Družba šestih je šla pod visoko steno, pod katero je precej globoka votlina. Ustavili so se pred votlino ravno pod steno. Nesreča je hotela, da je tresčilo v steno in zadelo vseh šest. Trije so ostali mrtvi, 46 letni gospodar Fr. Vodopivec, 23letno dekle Jožefa Bajc in 17letna Franca Zgonik. Dva možka in 14letnega dečka pa je strela popolnoma omamila. Ko se je prvi zavedel, začetkoma niti ni vedel, kaj se je zgodilo. Še le ko je videl vse po tleh, se je spomnil, kaj bi znalo biti. Začel je vse tresti, pa le dva je obudil. Oba moža sta z nezavestnim dečkom z veliko težavo prišla do ljudij. Žalosten prizor je bil na vasi, ko so že v temi pripeljali vse tri mrličje in jih porazdelili na dom. Treska in hudega vremena reši nas o Gospod!

Slovinci na Laškem. Na Laškem še biva več tisočev Slovencev. Kakor se zdi, so se sedaj tudi ti Slovinci začeli zavedati svoje narodnosti. Pri volitvah v mestni odbor Videm (Udine) so Slovinci prodrli z dvema svojima kandidatoma. Profesor Trinko in notar Kukovec sta nova slovenska beneška poslanca v Vidmu. Zares vesela novica! Slava!

Križem sveta.

Graška pevska slavnost se je vršila, kakor smo že zadnjice omenili, popolnoma v znamenju „Vse-Nemčije“. Kdor je bral poročila nemško-

nacionalnih listov, se je moral nehoté vprašati: ali smo še v Avstriji, ali nam gospoduje res že Prus! Mnogo nemških pevcev se je vračalo domov čez Koroško in v Celovcu so jim celo priredili neko slavnost, katere prvi namen je bilo sevé zopet „hajlanje“. V neki gostilni so imeli tuji pevci smolo. Drzni uzmoviči so namreč več pevcem 1600 kron v gotovini in mnogo obleke ter drugih stvari ukradli. Tudi v Beljaku so v neki gostilni tatje tujemu pevcu odnesli večjo svoto. — Iz več krajev so šli na pevske slavnosti tudi učitelji in pouk je vsled tega izostal! Lepa je ta! Če kmet kak dan otroka ne more poslati v šolo, ga hudo kaznujejo, — a pri učiteljih pa je sevé drugo!

Koliko porabimo tobaka? „Statistična izvestja finančnega ministerstva“ priobčujejo ravnokar podatke o uspehu razprodaje tobaka v naši državi leta 1901. Iz teh podatkov je posneti, da se je lanko leto prodalo tobaka za 216,111.196 K, dočim se ga je prodalo l. 1900. le za 213,134.471 kron, torej za 1,4% manj od lani. Od teh 216,111.196 kron odpade 2,111.017 K na izvoz našega tobaka v inozemstvo. — Največ se je prodalo tobaka, ker se ga najbrže tudi največ pokadi na Češkem in sicer za 55,768.577 K. Za Češko pride Dolenje Avstrijsko z 51,285.845 K, Galicija z 27,214.321 K itd. Smodk, narejenih v domačih tovarnah, se je prodalo in pokadilo 1.267,512.000 proti 1.282.715.000 predlanskega leta. Cigaret se je prodalo in pokadilo 3.080,129.000 proti letu 1900. 2.885,252.000. Po vrstah se je prodalo največ tistih „po dva in pol“, namreč 535,670.586 kosov, potem pridejo „kuba“. Od cigaret je „šlo“ največ „dram“, namreč 1.406,680.900 kosov, a „šport“ je „šlo“ 1128 milijonov 792.450.

Štrajk kmetovalskih delavcev v Galiciji. Iz Galicije prihajajo veleresne in žalostne vesti o gibanju med bednim kmetovalskim prebivalstvom. Kakor je znano, tvorijo Malorusi veliko večino delavskega prebivalstva, zemljišča pa so večinoma v rokah poljskih plemenitašev, katerim jih maloruski poljedelci obdelujejo proti odškodnini. Po tem je tudi razumljivo, kako so mogli Poljaki, dasi v manjšini, priboriti si veliko večino galiških državno- in deželno-zborskih mandatov in s tem tudi gospodarstvo v deželi. — Življenje delavskega kmetiča, ali prav za prav poljedelskega dinarja, je skrajno žalostno: poljski vlastelini ga za obdelovanje svojih posestev tako malo odškodujejo, da mu ni mogoče ne živeti, ne umreti. Naravno je torej, da so se Malorusi slednjič naveličali tega neznoznega stanja ter da si prizadevajo zboljšati si svoje gmotno stanje. V doseg tega so kmetijski delavci v galiških okrajih začeli zaporedoma prestopati v štrajk, kateri se je že močno razširil in je dan za dnevom večji. Oblastva so razposlala po deželi vojaštvo, katero ima paziti na red in so se med vojaštvom in kmetijskimi delavci na raznih točkah dogodili že manjši spopadi, ki so zahtevali človeških žrtev. Cele stotine štrajkovcev so bile že aretirane na nekaterih krajih radi teh izgrediv. Štrajka ne vodijo socialisti, marveč ga vodi maloruska stranka, na čelu jej maloruski državnozborni in deželnozborni poslanci Romanczuk, Barwinski, Kos in drugi, ki so izdali proglas, pozivljajoči vse maloruske kmetijske delavce, naj stopijo v štrajk, a naj se ne poslužujejo nasilstev.

Nemiri na Francoskem. Na Francoskem so se začele pojavljati prav nevarne stvari. Sedanja Cambesova vlada, katero preveva framasonski duh, da je z vso silo začela preganjati redovniške šole. Doslej je dala zapreti nič manj nego 2500 takih šol, katere vodijo redovniki ali redovnice in v katere šole najrajši pošiljajo francoski stariši svoje otroke, ker se tam najbolj vzgajajo in največ naučé. Redovniških šol za otroke od 6. do 13. leta je na Francoskem 22.167 z 1,629.612 otrok mimo 62.192 državnih šol z 2,780.405 otrok. Redovi vzdržujejo vrhu tega še 2905 otročjih vrtcev z 362.214 otrok. A v 2574 državnih vrtcih je 358.661 otrok. Državne in mestne šole imajo 85.599 učiteljev, privatne pa 10.182, a šole, katere opravljajo redovniki, imajo 68.825 dijakov. A večina dekliških šol se nahaja v upravi redov. In vse to ogromno število mladine je vrženo na cesto, da država sama ne vé kam z njimi. Vladni uradniki nastopajo proti redovnikom z največjo surovostjo, tudi, ako so upravičeni za vodstvo šol. Vsled tega nastopanja vlade je začelo vreti po vsej Franciji. Demonstracije proti vladi se vrše po vseh mestih. Shodi se sklicujejo in ljudstvo je silno razburjeno in protestira proti opustitvi redovniških šol.

Gospodarske stvari.

Čebeloreja. Vlada potrebuje novcev; vendar ni nikoli v zadregi, kje bi jih dobila. Da nam je pa sladkor podražila, zadela je s tem srednje in nižje sloje ljudstva najhuje. Ker je pa človeški rod že navajen in podvržen sladkemu, zakaj bi ne segli po tem, kar nam je bolj zdravo, bliže in ceneje in to nam nanosi naša toliko marljiva čebe-

lica. Le glej jo, kako hiti od cveta do cveta in ne počiva pred, da težko obložena prileti domov, tukaj odloži svoje breme ter gre zopet nabirat. Tako dela naprej, dokler po šest- do osem tedenskem trudapolnem delu konča svoje življenje. — Med pa, ki ga nanosi v svoje stanovanje, je sladčica, katero so že ljudstva v starem veku poznala in čislala. Iz strdi so si delali zdravo pijačo ter jo rabili za različna zdravila. Ko sem obiskal necega čebelarja, pravila mi je mati, da dobivajo otroci v kavo in mleko le med, in ti otroci so bili zdravi, rudečelični in krepki, da jih je bilo veselje gledati. Čebele tedaj k hiši in nam ne bo treba za sladkor denarja izdajati; ker se je pa ta podražil, dobil bo med še višjo ceno ter nam bo dobro došel dohodek.

Naša domovina je pa kakor nalašč stvarjena za čebelorejo. Družba sv. Mohorja je bila tudi že o tem prepričana, ko je izdala „Čebelarčeka“. Pri nas ima čebela dovolj paše. Zgodaj spomladi cvetlo po vrtilih vijolice in trobentice, po gozdih pa izdatno resje. Največ ji pa ponuja sadno drevje, katerega je ravno naš slovenski štajar jako bogat. Dokazano je tudi, da v krajih, kjer ljudje čebelarijo, sadno drevje bogateje obrodi. Ljubi Stvarnik je namreč med drugim tudi čebeli odločil dela oprave in naravi. Čebela letaje od enega cveta do drugega združuje s svojimi nožicami oboji plemenski prah.

Ni pa dovolj, ako kupiš čebele ter postaviš panj ali čebelnjak pod streho; čebelam je treba tudi pri delu pomagati ter jim ga olajšati, da imajo več dobička. Čebela ima mnogo sovražnikov, ki lahko uničijo ves narod. Že živalica sama se nam smili, da mora poginiti, povrh tega pa trpimo še škodo. Ako se „matica“ zgubi ali pogine, zgubimo ravno tako vse čebele ali dobiček od enega panja. Po hudi zimi umori jih glad ali žeja. Iz teh in še mnogo drugih vzrokov razvidimo, da je treba k umni čebeloreji premakljivega satovja, katero je že pred mnogimi leti izumil župnik Dzirdzon. Pri tem satovju imamo čebele takorekoč v rokah, kajti pogledamo lahko, če ima zarod „matico“, če je ta plodovita in če se niso v panju vešče in njih črvi naselili; tudi laglje pokladamo čebelam medu ali sladkorja in vode, lahko jim stanovanje osnažimo in kar je najvažnejše, kadar hočemo med imeti, nam jih ni treba neusmiljeno moriti. V jeseni ima vsak panj večinoma mlade čebele in te so poklicane zgodaj v spomladi iti na delo. Da imaš pa več delavk na spomlad, zakaj bi jih pa v jeseni moril. Panju, kateremu hočeš med ali vosek vzeti, umori v jeseni le matico. Vzemi pa zmiraj panj s staro „matico“, da obraniš mlado; kajti čim mlajša je matica, tembolj je plodovita, namreč več jajec leže. Ostale čebele pa kadé zmeči mirnega hladnega dne k drugemu panju. Istotako lahko združimo več panjev v enega. To se lahko zgodi le, če imamo panje s premakljivimi satovi. Ako združene čebele s tobakovim dimom nekoliko omamimo, bodo se popolnoma sprijaznile.

Zdaj imaš že v jeseni močen panj, čebel je mnogo in te se stisnejo v mrzli zimi; ker jih je pa mnogo, tem topleje jim je, in čim topleje jim je, tem manj rabijo živeža. Ko pa pride vesela spomlad, jih gre mnogo na delo, in ti imaš zgodne in močne roje ter pričakuješ lahko vsled tega obilo medu.

Da je treba večkrat v panj čebelam pogledati, izvidimo iz sledečega: Enemu naših kmetov prileti pred par leti roj ter se mu vsede na drevo blizu hiše. Ker se gospodar ni oglasil, naprosi ta sosednega čebelarja za panj in ga postavi s čebelami vred tudi pri tem v ulnjak. Pogovorila sta se, da se bodeta v jeseni z medom delila. Ko je pa prišla jesen, imel bi rad ves med ta, ki je roj našel; on stuhta, da mu gre pravica do vse panjeve vsebine. Necega večera, ko čebelarja ravno ni domá, pritihotapi se v ulnjak in z žveplom pogumno zamori svojo živo lastnino. Veseli se sladke strdi, pa, ko odpre panj, najde le nekaj razjedenih satov, kacihi 30 žveplanih čebelic, mnogo nesnage in še več tolstih veš in njihov črvov.

Priporočujemo tedaj panje s premakljivimi satovi, vendar nočemo povdarjati: s starimi proč! Tudi stari naj ostanejo v čebelnjaku, dokler se čebelar ne priučí in privadi dela s premakljivimi satovi. Tudi čebelarju je treba zmiraj čitati — tudi on se nikdar ne izučí. Panj s premakljivimi satovi lahko napravi vsak mizar po vzorcu, katerega si ali kupi ali sposodi. Suhe deske se pa nahajajo pri vsakem našem kmetu in temu so naše vrstice namenjene.

Vabila.

Hranilnica in posojilnica v Klečah, registrovana zadruga z neomejeno zavezo, napravi v nedeljo dne 17. avgusta 1902 ob 3. uri popoldne v posojilnični pisarni v Podravljah svoj občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo načelstva. 2. Odobrenje računskega sklepa za leto 1901. 3. Razdelitev čistega dobička. 4. Izvolitev načelstva. 5. Izvolitev računskega pregledovalca in njegovega namestnika. 6. Nasveti. — K temu zborovanju se uljudno vabijo vsi člani posojilnice. Načelnništvo.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Libuče in okolico napravi v nedeljo dne 17. avgusta 1902. leta svoj I. občni zbor v gostilni pri „Ciglerju“ v Libučah ob 4. uri popoldne. Na dnevnem redu so: poročilo tajnika in blagajnika in govori o šoli. Slavnosti se udeleži tudi pevsko društvo „Gorotan“. — K obilni udeležbi prijazno vabi zavedne Slovence in Slovenke odbor.

Tržne cene.

V Celovcu, dne 31. julija 1902.

Ime blaga	na birne		na hektolitre		Prignalo se je
	K	v	K	v	
pšenca . . .	—	—	—	—	— konj
rž . . .	8	85	11	6	1 pitan vol
ječmen . . .	—	—	—	—	11 vprežnih volov
oves . . .	5	92	7	40	— juncev
turšica . . .	8	50	10	62	67 krav
pšeno . . .	14	—	17	50	— telici
fižol rdeč . . .	—	—	—	—	— pitanih svinj
krompir . . .	—	—	—	—	— prasce
grah . . .	—	—	—	—	
ajda . . .	8	—	10	—	

Pitani voli so po — K do — K, vprežni voli po 270 K do 280 K, krave po 116 K do 240 K.

Sladko seno je meterski cent po 4 K 70 v do 5 K 80 v, kislo seno po 3 K 40 v do 4 K 80 v, slama po 3 K 60 v do 4 K 20 v.

Promet je bil slab.

Loterijske številke od 2. avgusta 1902.

Gradec	28	18	21	72	15
Dunaj	28	45	50	35	67

Salame

ogerske 1 gld. 70 kr., domače iz šunke 1 gld. 20 kr., domače 1 gld., dunajske 80 kr., šunke brez kosti (Rollschinken) 90 kr. in 1 gld. 10 kr., suho meso 70 kr., suho slanino 70 kr., glavino brez kosti 40 kr. kilo, velike kranjske klobase po 18 kr. in drugo pošilja od 5 kil naprej po povzetju, in sicer le dobro blago.

Janko Ev. Sirc v Kranju.

Razprodaja!

Po smrti svojega soproga prodajam vso hišno opravo, kar je imam v zalogi, po kolikor mogoče najnižjih cenah.

E. Zufer,

vdova mizarskega mojstra,
Celovec, Vetrinjsko obmestje štev. 8.

Tovarna za kmetijske stroje.

Kdor potrebuje kak kmetijski stroj, naj se obrne naravnost na tovarno

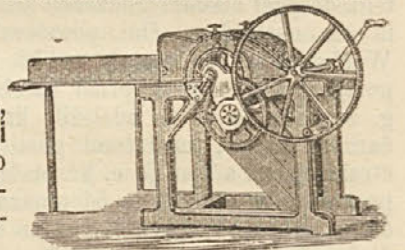
Konrada Prosch-a,

v Celovcu, Adalgasse štev. 19.

nasproti c. kr. kmetijske družbe,

kjer se dobijo najnovejše mlatilnice, slamoreznice, gepeljni in razni drugi za kmetijstvo potrebni stroji ter tudi taki vodovodi, ki sami vodo gonijo iz globoko ležečih studencev na zemljišča, katerim vode primanjkuje. (Glej podobno na levi strani.)

Cenike pošilja zastonj.

Stanje hranilnih vlog:
16 milijonov kron.

Rezervni zaklad:
nad 370.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

na Mestnem trgu zraven rotovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje

po 4%

ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica sama, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po $4\frac{3}{4}\%$ na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala.

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje.